

Yttrande från Folkhögskolornas studeranderättsliga råd

Bakgrund

En före detta deltagare vid Stensunds folkhögskola har den 15 februari 2024 kommit in med en anmälan till Folkhögskolornas studeranderättsliga råd (FSR) avseende folkhögskolans beslut att avskilja anmälaren (härefter A).

Folkhögskolan beslutade den 9 januari 2024 att avskilja A på grund av brott mot skolans alkohol- och drogpolicy. A överklagade beslutet till styrelsen som kom fram till att ärendet har hanterats i enlighet med studeranderätten och alkoholpolicy och att beslutet därför kvarstår.

Anmälarens redogörelse

A anser att folkhögskolans beslut är felaktigt och att det finns brister i hanteringen av ärendet. Till stöd för detta framför A i huvudsak följande:

A blev mycket chockad och ledsen över folkhögskolans beslut och menar att beslutet baseras på hörsägen. Två andra deltagare anklagade A för att ha uppträtt berusad på skolan. Sanningen var den att A hjälpte en annan deltagare, som var berusad, att ta sig in på sitt rum. De andra deltagarna hade sett dem vingla, vilket är den enda anledningen till misstanken om att A druckit. A menar att det knappast är konstigt att hen vinglade eftersom den andra deltagaren är längre och tyngre.

Vidare menar A att hen aldrig skulle förstöra chansen att studera på folkhögskolan. A tvekade att höra av sig till skolan om denna händelse eftersom A inte blivit lyssnad på tidigare när hen informerat om att andra deltagare luktat alkohol. Om de deltagare som sett A, hade hört av sig till biträdande rektor eller någon av lärarna, hade det kanske gått att ordna så att A fick chansen att blåsa och bevisa sin oskuld. Enligt alkohol- och drogpolicyn ska detta vara rutinen.

Folkhögskolans redogörelse

Enligt folkhögskolan var det följande händelser som ledde fram till att A avskildes från skolan.

Klockan 22.30 den 30 december 2023 ringer deltagare från internatet vid Stensunds folkhögskola till flera lärare angående två deltagare som är berusade på skolan. En av dessa är A och den andra är en klasskamrat (härefter K). Ingen lärare har möjlighet att åka ut på kvällen och därför tas inte blåstest för att avgöra om deltagarna i fråga är berusade eller inte.

Nästa förmiddag klockan 10.30 åker en lärare som är med i alkohol- och drogteamet och en ytterligare en lärare ut till skolan för att prata med deltagarna som rapporterats berusade. A och K säger då båda två att det var den andre som var berusad. Båda går dock med på att bli skjutsade från skolan, A av en annan deltagare och K av en av lärarna.

Senares samma kväll ringer A till en av lärarna och bedyrar sin oskuld och säger att vittnet som skjutsat hen från skolan på förmiddagen sagt att hen inte var säker på att hen sett hen berusad. A säger att K tjatat om att A ska dricka med hen. A ringer även till sin klasslärare flera gånger för att bedyra sin oskuld. Läraren frågar då om det är akut eller om det kan vänta till skolstart. A säger att det kan vänta.

Den 8 januari 2024 sammanträder Ledningsgruppen och tar upp ärendet. De två deltagarna som anmälde händelsen kallas till Ledningsgruppen en och en och vittnar om vad de uppfattat kvällen den 30 december och vidhåller samma historia som tidigare oberoende av varandra. De säger sig vara säkra på att A var berusad den aktuella kvällen. Vittnena berättar också om att de utsatts för påtryckningar att ändra sin historia av A och hans partner. Ledningsgruppen uppfattar vittnena som trovärdiga och beslutar att avskilja A och klasskamraten.

Dagen därpå, den 9 januari, ringer klassläraren upp A och meddelar ledningsgruppens beslut. A berättar då återigen om att hen endast skulle ha försökt hjälpa K då hen var berusad. A bedyrar också att hen själv inte varit berusad och ifrågasätter att folkhögskolan lyssnar på andra deltagares berättelser och välja att tro på deras utsagor och inte As version. Klassläraren undrar varför A inte har kontaktat hen eller någon annan ansvarig lärare som de kommit överens om i tidigare samtal innan jul. Överenskommelsen var att A enligt eget förslag skulle ringa klasslärare om hen såg eller upplevde något som inte gick i linje med skolans policy och värdegrund. A menar att hen gjort det men inte blivit trodd, och kan samtidigt inte ange vem hen då skulle ha pratat med. Klassläraren frågar också runt då bland sina kollegor om hen kontaktat någon av dem, men ingen känner igen detta.

Folkhögskolan redogör vidare för att A överklagar ledningsgruppens beslut och ärendet tas upp igen där A:s version av händelsen vägs in. Ledningsgruppen kommer fram till samma beslut som tidigare.

Den 15 januari kontakter A skolan igen och begär en utredning samt ett skriftligt beslut om avskiljning på papper. Beslutet skickas via post till A dagen därpå, och hen överklagar sedan beslutet till styrelsen. Den 19 januari fattar styrelsen beslut som innebär att skolledningens beslut om avskiljande i enlighet med studeranderättslig ordning samt drogpolicy fastställs. A meddelas beslutet samma eftermiddag.

Anmälarens synpunkter på folkhögskolans redogörelse

Anmälaren har inte inkommit med nya synpunkter utifrån skolans redogörelse, utan vidhåller sin oskuld till det hen anklagas för samt att skolan har hanterat ärendet fel.

Folkhögskolans studeranderättsliga regelverk

Folkhögskolan har inkommit med sitt studeranderättsliga regelverk (studeranderätt), och i avsnitt 8 beskrivs alkohol och drogpolicyn. Här finns information om vad policyn innebär, arbetsgången vid misstänkt droganvändning samt vilka åtgärder och disciplinära följder brott mot policyn kan leda till. Där framgår en tydlig gång för drogtest vid misstanke om droganvändning, men det är otydligt i hur hög grad detta är tillämpligt vid användning av alkohol. Det är därmed tydligt att brott mot alkoholpolicyn leder till disciplinära åtgärder, men inte hur ett sådant ärende ska hanteras.

I avsnitt 11 i studeranderätten beskrivs rutinen för disciplinära åtgärder mer generellt. Under rubriken *Grunder för varning eller avstängning/avskiljande från studier* är den första punkten: Vid överträdelse mot alkohol- och drogpolicyn. Varning har dock inte använts denna gång, och skolan anger själv i ett skriftligt svar att varning inte är del av rutinen för denna typ av ärenden.

I avsnitt 7 beskrivs deltagarinflytande och studeranderätt, inklusive gången för klagomål med kontaktuppgifter till FSR. Här saknas beskrivning av att det är skolans hantering av ärendet som kan anmälas, samt vilken typ av frågor som kan anmälas.

Bedömning

FSR ska i första hand bedöma hur ärendet har hanterats utifrån Stensunds folkhögskola studeranderätt. Därutöver kommer FSR lämna övriga synpunkter på folkhögskolans hantering av ärendet och det studeranderättsliga regelverket i relevanta delar.

Hantering av ärendet

Utifrån beskrivningen av arbetsgången som beskrivs i studeranderätten, menar FSR att det inte är tydligt vad som gäller när brottet mot alkohol- och drogpolicyn handlar om användning av alkohol. Det är därför även svårt att veta om skolan följt sina egna rutiner.

I ett skriftligt svar till FSR beskriver skolan följande rutin när ett brott görs mot alkohol- och drogpolicyn:

När det gäller alkohol är det oftast ett annat förfarande då alkohol inte ger utslag på drogtest. I alla överträdelser såsom alkohol- och drogrelaterade och disciplinära överträdelser utreds dessa. Vid utredningen bedöms trovärdigheten i de som anmält händelsen, att det är flera som bevittnat händelsen och att de oberoende av varandra i enskilda vittnesmål ger en överensstämmande bild av händelsen. Det som framkommit i utredningen tas sedan upp i ledningsgruppen för bedömning.

Denna beskrivning av hur en utredning går till när ett brott mot alkohol och drogpolicyn misstänks, framkommer inte i den studeranderättsliga informationen. Policyn beskriver endast hantering av misstänkt drogpåverkan. FSR menar att det är mycket problematiskt med tanke på de konsekvenser ett brott mot regelverket medför - omedelbart avskiljande och uppsägning av hyreskontrakt vid boende på skolan. Det ställer höga krav på rättssäkerheten. Utredning och beviskrav borde därför vara likvärdiga för drog- respektive alkoholpåverkan.

Anmälaren menar att hen i själva verket borde ha fått en varning. I ett svar från ledningsgruppen till anmälaren anger de att varning inte används som åtgärd när det gäller överträdelse av drogpolicyn. FSR konstaterar att utifrån den beskrivning som finns av rutinen för disciplinära åtgärder är anmälares synpunkt rimlig.

Skolan är slutligen självkritisk i sin redovisning till FSR och menar att de borde ha hört A i ett separat möte innan ledningsgruppen fattade sitt första beslut. FSR menar att detta hade varit en lämplig arbetsgång, som borde tydliggöras i den studeranderättsliga ordningen.

Folkhögskolans studeranderätt

FSR gör bedömningen att folkhögskolans studeranderätt innehåller felaktigheter och otydligheter: Beskrivningarna av arbetsgången i avsnitt 8 kring alkohol- och drogpolicyn respektive 11 kring disciplinära åtgärder stämmer inte överens. Det saknas också en tydlig beskrivning av hanteringen vid misstänkt användning av alkohol. Skolan beskriver i ett skriftligt svar en rutin kring utredning i samband med brott mot alkohol- och drogpolicyn som FSR menar borde komplettera avsnitt 8, och möjligen även 11.

I beskrivningen av klagomålshanteringen saknas viktig information om vad som går att anmäla till FSR.

Rekommendationer

Mot bakgrund av den bedömning som görs ovan rekommenderar FSR Stensunds folkhögskola att:

- Göra en översyn av innehållet i studeranderätten, vad gäller arbetsgång vid brott mot alkohol och drogpolicy. I rutinerna bör beviskraven vara likvärdiga vid användning av alkohol respektive droger.
- Se över det studeranderättsliga dokumentet som helhet så att de olika rutinerna vid brott mot alkohol och drogpolicy respektive för disciplinära åtgärder stämmer överens.
- Korrigera informationen om Folkhögskolornas studeranderättsliga råd så att den stämmer med hur uppdraget till rådet ser ut.

Detta yttrande har beslutats av Christian Edling (ordförande), Ylva Bryngelsson (RIO), Daniel Lakso (RIO) samt Mina Pakferat och Tor Rotmark (studeranderepresentanter). Föredragande har varit Ingela Johansson (Folkbildningsrådet).

För Folkhögskolornas studeranderättsliga råd

Christian Edling

Ingela Johansson